

การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

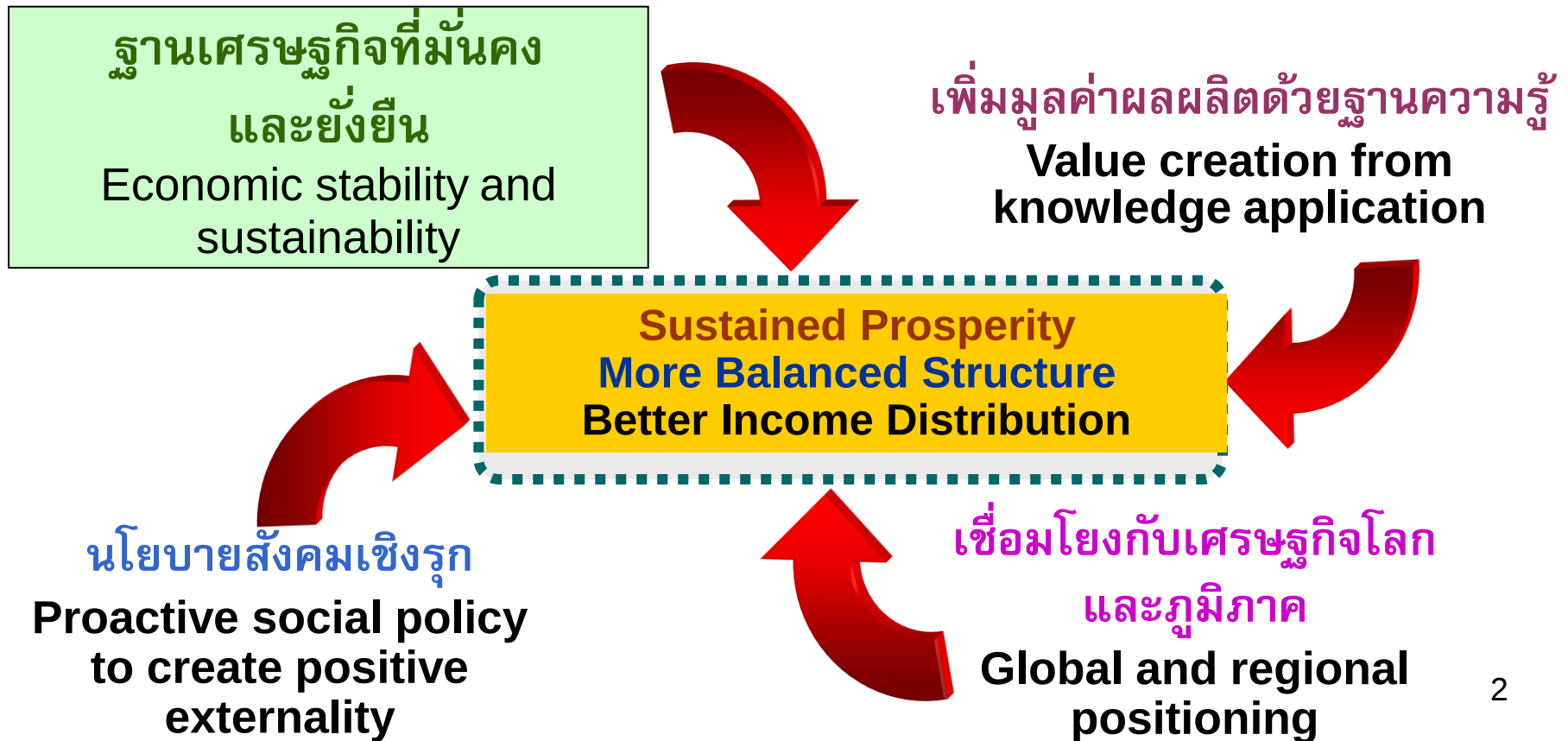
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2548

มติ ครม. 11 มกราคม 2548

เห็นชอบการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม

กรอบแนวทางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

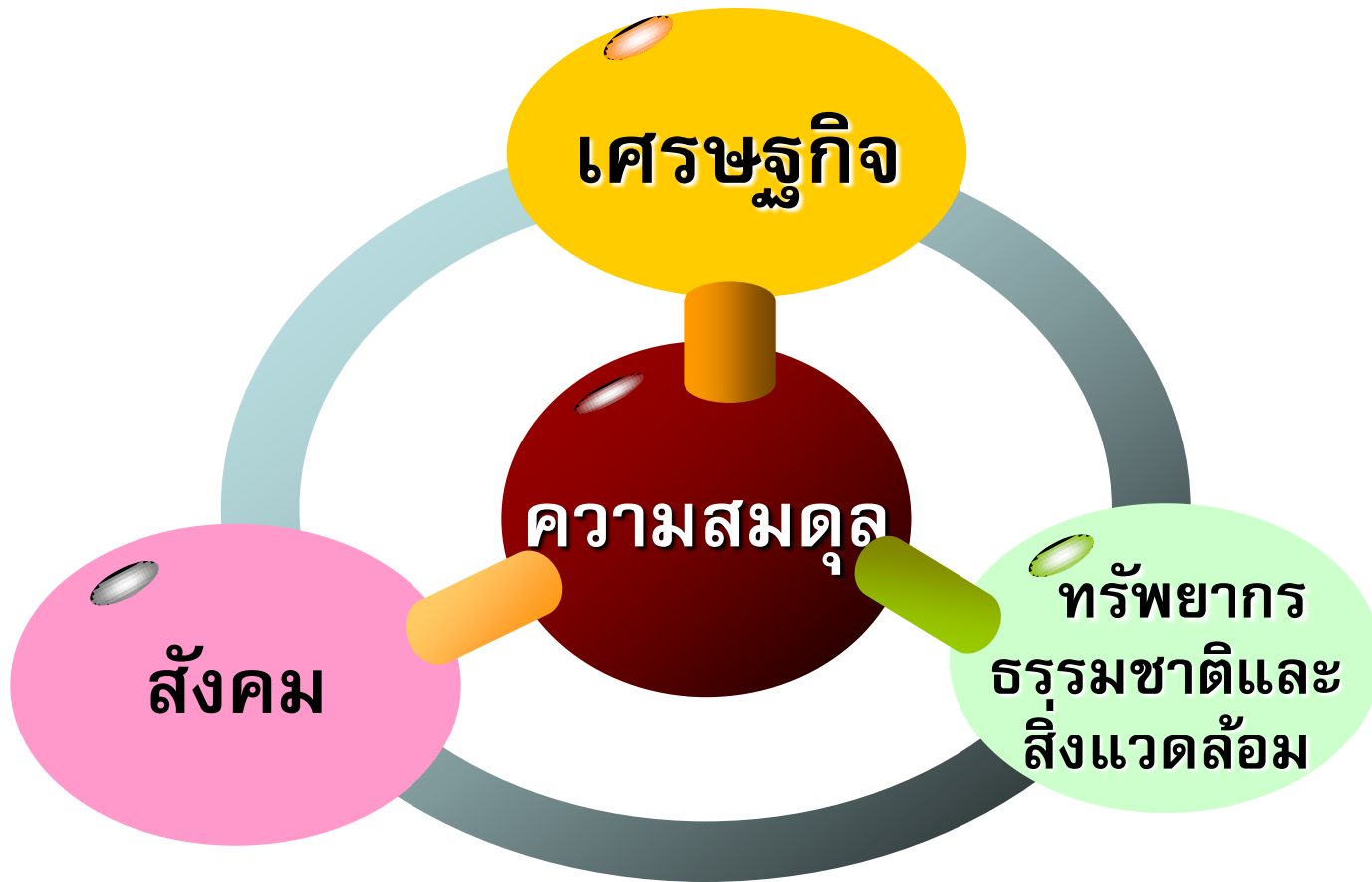
สาระสำคัญ

- กรอบแนวคิดและเงื่อนไขการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน
- สถานภาพของความไม่สมดุล
- แนวทางการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

กรอบแนวคิดและเงื่อนไข การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

- การพัฒนาที่สมดุลทั้ง 3 มิติ
- เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม

กรอบแนวคิดและเงื่อนไขการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

- ผสมผสาน เกื้อกูล สนับสนุน อย่างสมดุล
- พร้อมรับกับ 5 บริบทการเปลี่ยนแปลง

แนวคิดและเงื่อนไขการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

มิติเศรษฐกิจ

แนวคิด

- เข้มแข็ง พึ่งตนเอง
มีภูมิคุ้มกัน
- ปรับตัวทันการ
เปลี่ยนแปลง
- โครงสร้างการ
ผลิตที่สมดุล

เงื่อนไข

- เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ
- ฐานรากเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง
- ใช้ปัจจัยการผลิตที่คุ้มค่า
ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- กระจายผลประโยชน์
อย่างเป็นธรรม ทั่วถึง
- ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

แนวคิดและเงื่อนไขการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

มิติสังคม

แนวคิด อยู่ดีมีสุข

คุณภาพชีวิตดี

- สุขภาพดี มีความรู้ มีงานทำ รายได้เพียงพอ ครอบครัวอบอุ่น สภาพแวดล้อมดี ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

เงื่อนไข

- ความสมดุลระหว่างการพัฒนาคนกับการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ความสมดุลในภาคสังคม
 - ปัจเจก** คนปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง
 - ครอบครัว** ฟังตนเองได้มีสัมพันธภาพที่ดี
 - ชุมชน** เข้มแข็ง สามานฉันท์ เกื้อกูลกัน
 - สังคม** มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมเข้มแข็ง

มิติทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

แนวคิด บริหารจัดการให้เกิด ความสมดุล

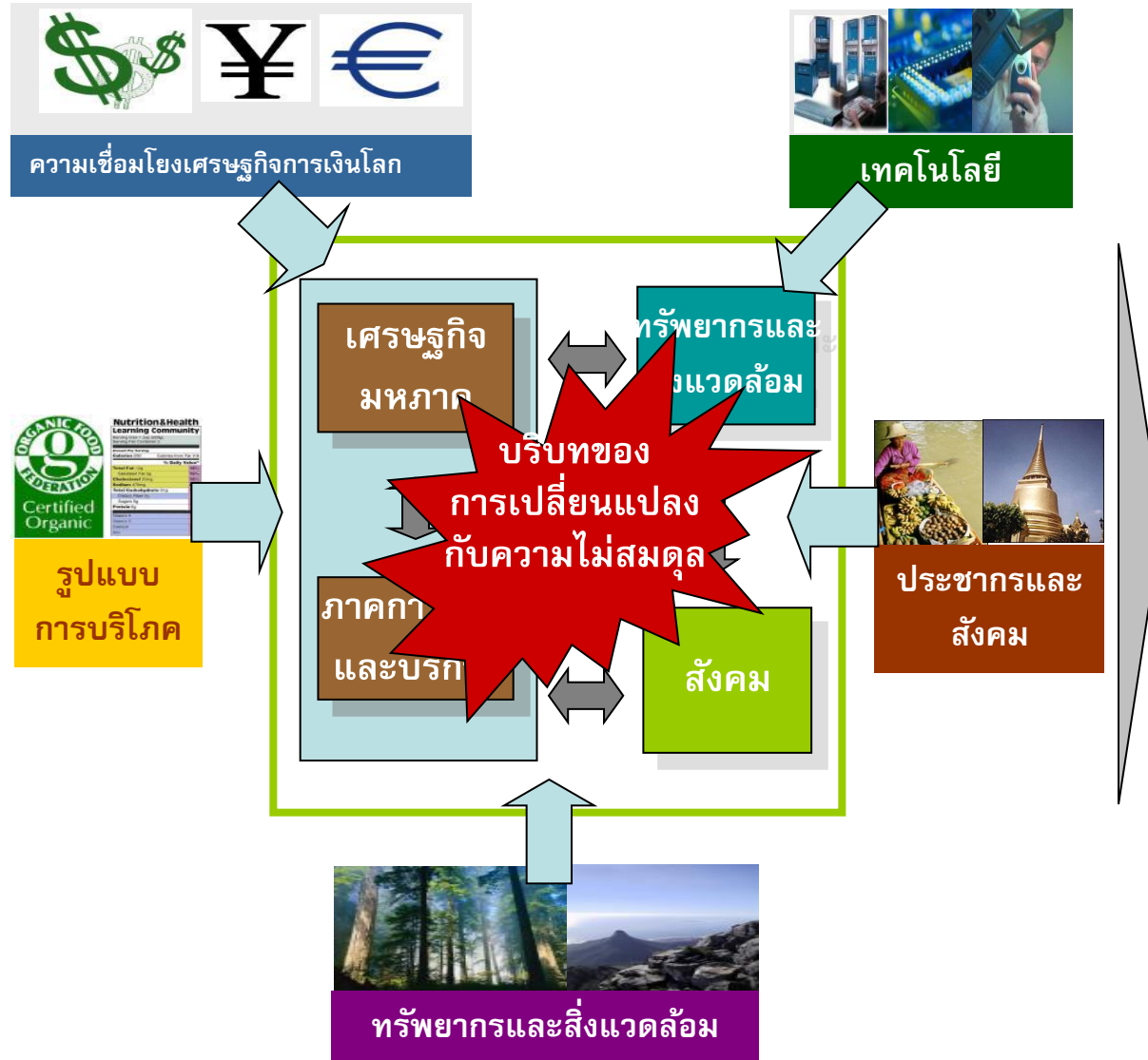
- ฐานการผลิตและการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน
- ใช้ในปริมาณที่สามารถฟื้นฟูคืนสภาพ ประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์กับคนส่วนใหญ่

เงื่อนไข

ความสมดุลระหว่างการใช้กับ

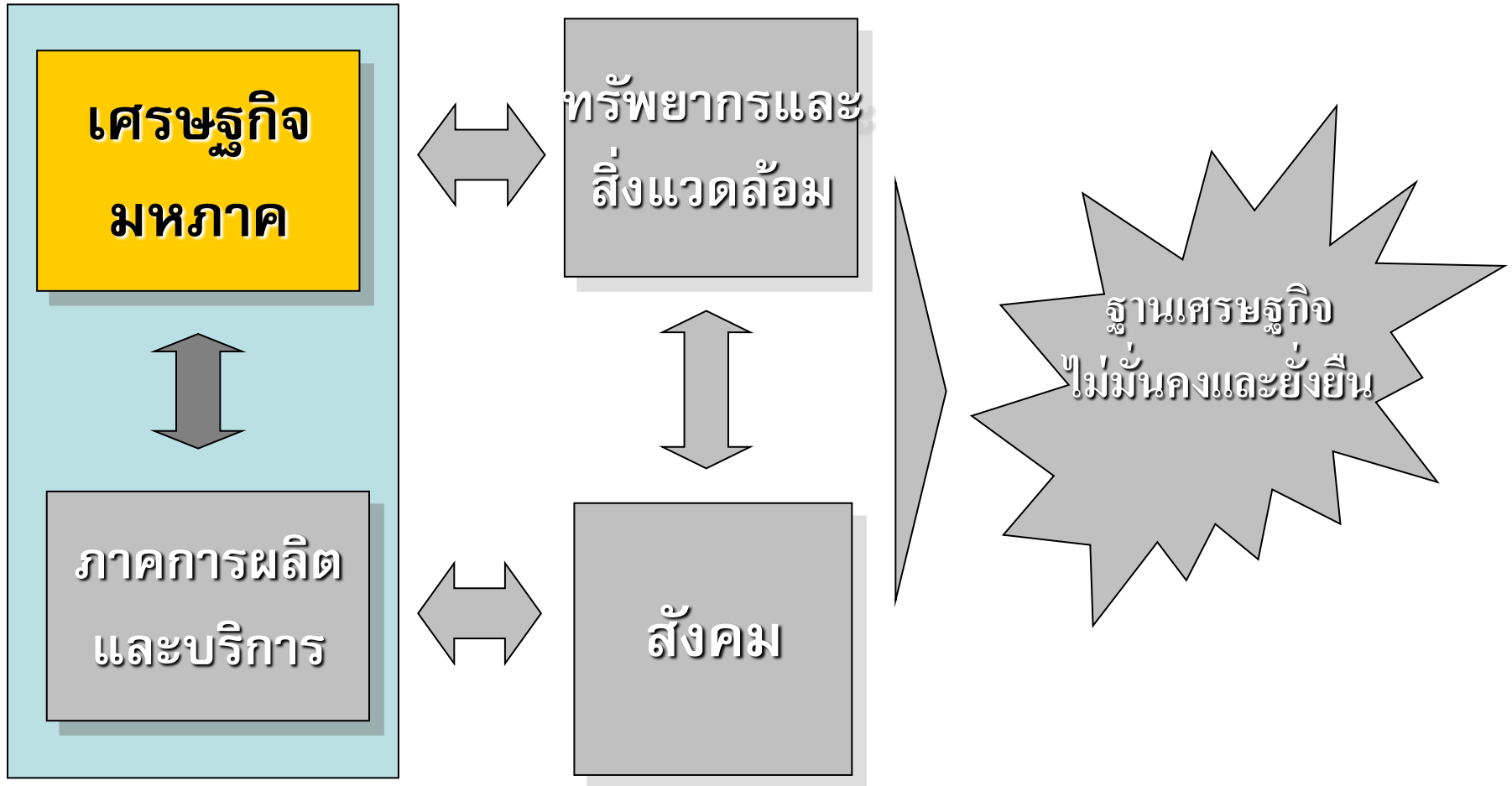
- การอนุรักษ์
- การฟื้นฟู
- ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า
- การบริหารจัดการเพื่อลดความขัดแย้ง

สถานภาพของความไม่สมดุล

ฐานเศรษฐกิจ
ไม่มั่นคงและยั่งยืน

สถานภาพของความไม่สมดุล

สถานภาพของความไม่สมดุล

เศรษฐกิจมหภาค : Growth vs Stability

สถานภาพ

บริบทการเปลี่ยนแปลง

ผลกระทบ

ความไม่มั่นคงของภาค

การเงิน

- หนี้ไม่ก่อรายได้ยังมีสูง
- จัดตั้งสถาบันประกันเงินฝากยังล่าช้า
- การกำกับดูแลสถาบันการเงินไม่ชัดเจน
- ปริมาณและคุณภาพของการให้สินเชื่อรายย่อย

- รวมตัวกันทางการเงินและการเคลื่อนย้ายเงินทุน สะดวกรวดเร็วมากขึ้น
- การดำเนินงานของ hedge funds
- กฎ ระเบียบ การตรวจสอบสถาบันการเงินที่เข้มงวดมากขึ้น เช่น Basel II, Coso II

(+) ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงิน และภาคธุรกิจเอกชนจะปรับตัวสูงขึ้น

(-) เศรษฐกิจมีความเสี่ยงสูง เพราะปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลมากขึ้น ถ้าไม่มีระบบป้องกันและกำกับดูแลที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

(-) สถาบันการเงินจะประสบปัญหาถ้าไม่สามารถปรับตัวตามมาตรฐานสากลได้

สถานภาพของความไม่สมดุล

เศรษฐกิจมหภาค : Growth VS Stability

สถานภาพ

ภาคการคลัง

- หนี้สาธารณะยังอยู่ในระดับสูง
- ข้อมูลฐานะการคลังยังขาดระบบรวบรวมแบบองค์รวมที่ชัดเจน

บริบทการเปลี่ยนแปลง

- การใช้จ่ายลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ที่เพิ่มมากขึ้น
- มาตรการกึ่งการคลังที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

ผลกระทบ

- (-) ความเสี่ยงต่อความยั่งยืนฐานะทางการคลัง ถ้าการคลังขาดดุลมากขึ้น และยังมีหนี้สาธารณะในระดับสูง
- (-) มีความเสี่ยงสูง จากสินเชื่อย่อยยอที่รัฐบาลค้ำประกัน จะไม่สามารถชำระหนี้ได้ เป็น contingent liabilities

สถานภาพของความไม่สมดุล

เศรษฐกิจมหภาค : Growth vs Stability

สถานภาพ

- เงินออมไม่เพียงพอต่อความต้องการลงทุน
- ขาดแนวทางการกระตุ้นเงินออมให้ชัดเจน

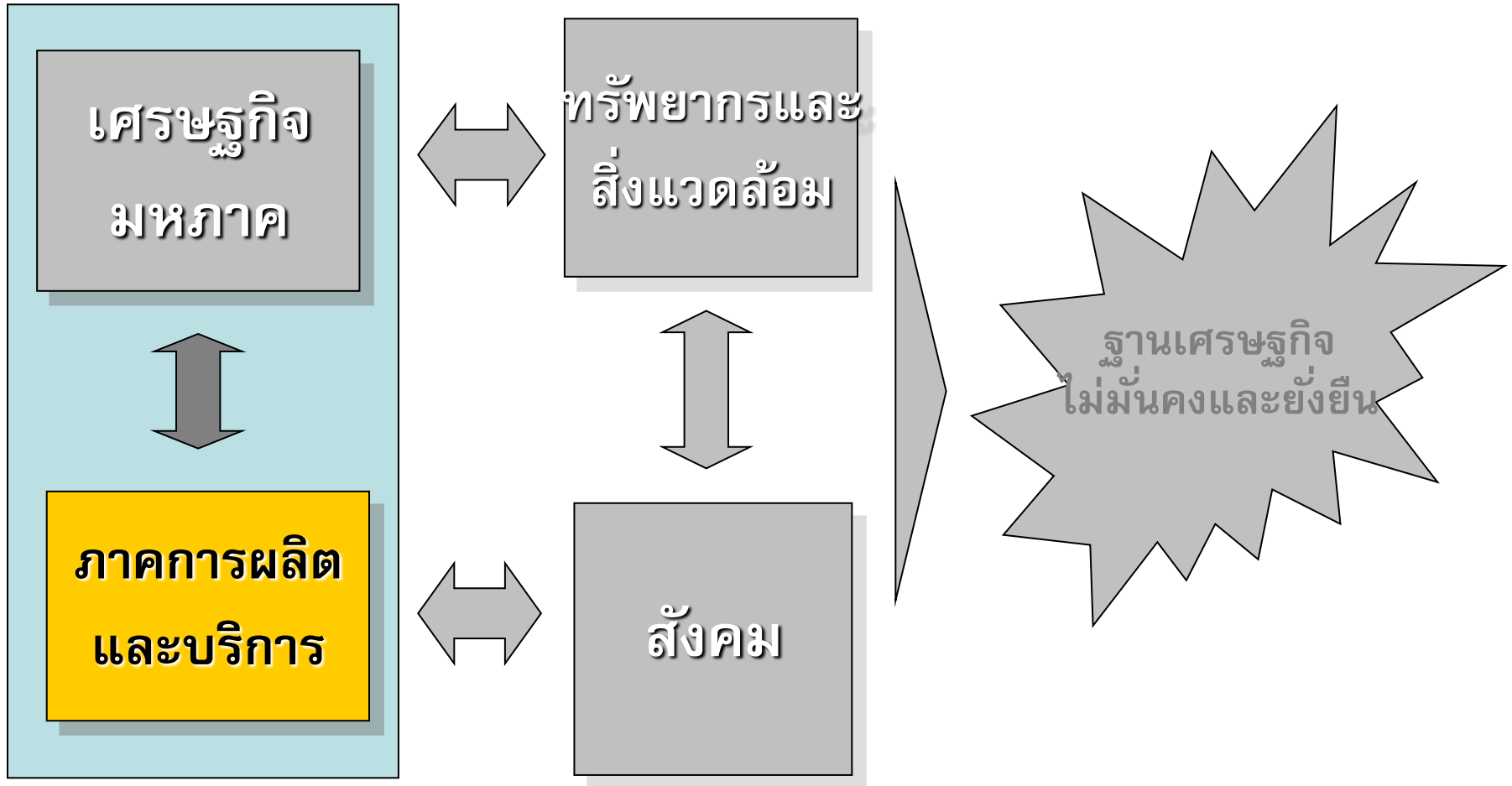
บริบทการเปลี่ยนแปลง

- ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจโลกและการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจสหรัฐ

ผลกระทบ

- (+) เสถียรภาพเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชียดีขึ้นจากการที่ระบบอัตราแลกเปลี่ยนมีความยืดหยุ่นมากขึ้นและถูกกำหนดโดยกลไกตลาด
- (-) ผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจจากการที่เศรษฐกิจโลกชะลอตัว และกระทบเสถียรภาพถ้าประเทศไทยต้องขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมาก

สถานภาพของความไม่สมดุล

สถานภาพของความไม่สมดุล

ภาคการผลิตและบริการ

สถานภาพ

- โครงสร้างภาคการผลิตและบริการไม่สมดุล พึ่งพาภาคอุตสาหกรรมมาก
- ภาคเกษตร พึ่งพาพืชร้อยละ 70
- อุตสาหกรรม พึ่งพาสินค้าหลักไม่มากชนิด
- บริการ พึ่งพาการท่องเที่ยวเป็นหลัก

บริบทการเปลี่ยนแปลง

- การเปิดเสรีทางการค้า
- การพัฒนาเทคโนโลยี
- ความเชื่อมโยงโทรคมนาคมและร้อยละของทรัพยากรธรรมชาติ
- โครงสร้างประชากร
- โรคติดต่อใหม่ที่มาจากการย้ายถิ่น เช่น โรคซาร์

ผลกระทบ

- (-) ภาคเกษตรอ่อนแอ
เกษตรกรยากจนลง
- (-) สูญเสียตลาดสินค้าเกษตร
- (+) มีเทคโนโลยีใหม่และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร
- (-) ขัดจำกัดการใช้ทรัพยากรและการผลิต
- (-) การเติบโตภาคอุตสาหกรรมขาดเสถียรภาพ
- (-) ความผันผวนของรายได้จากการท่องเที่ยว

สถานภาพของความไม่สมดุล

ภาคการผลิตและบริการ

สถานภาพ

- ฟุ้งพาดตลาดต่างประเทศ
- ฟุ้งพาเพียงบางตลาด
- ฟุ้งพาสินค้าไม่กี่ชนิด

บริบทการเปลี่ยนแปลง

- การเปิดเสรีทางการค้า
- การพัฒนาเทคโนโลยี
- ความเสื่อมโทรมและร่อยหรอของทรัพยากรธรรมชาติ
- โครงสร้างประชากร
- พฤติกรรมผู้บริโภค

ผลกระทบ

- (+) ผลักดันและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน
- (+) ตลาดสินค้าใหม่
- (+) กระจายความเสี่ยงด้านการตลาด
- (-) ความผันผวนของการส่งออก
- (-) การแข่งขันที่รุนแรงขึ้น

สถานภาพของความไม่สมดุล

ภาคการผลิตและบริการ

สถานภาพ

- ฟังพาการนำเข้า
สินค้าทุน พลังงาน
วัตถุดิบ และ
เทคโนโลยีสูง

บริบทการเปลี่ยนแปลง

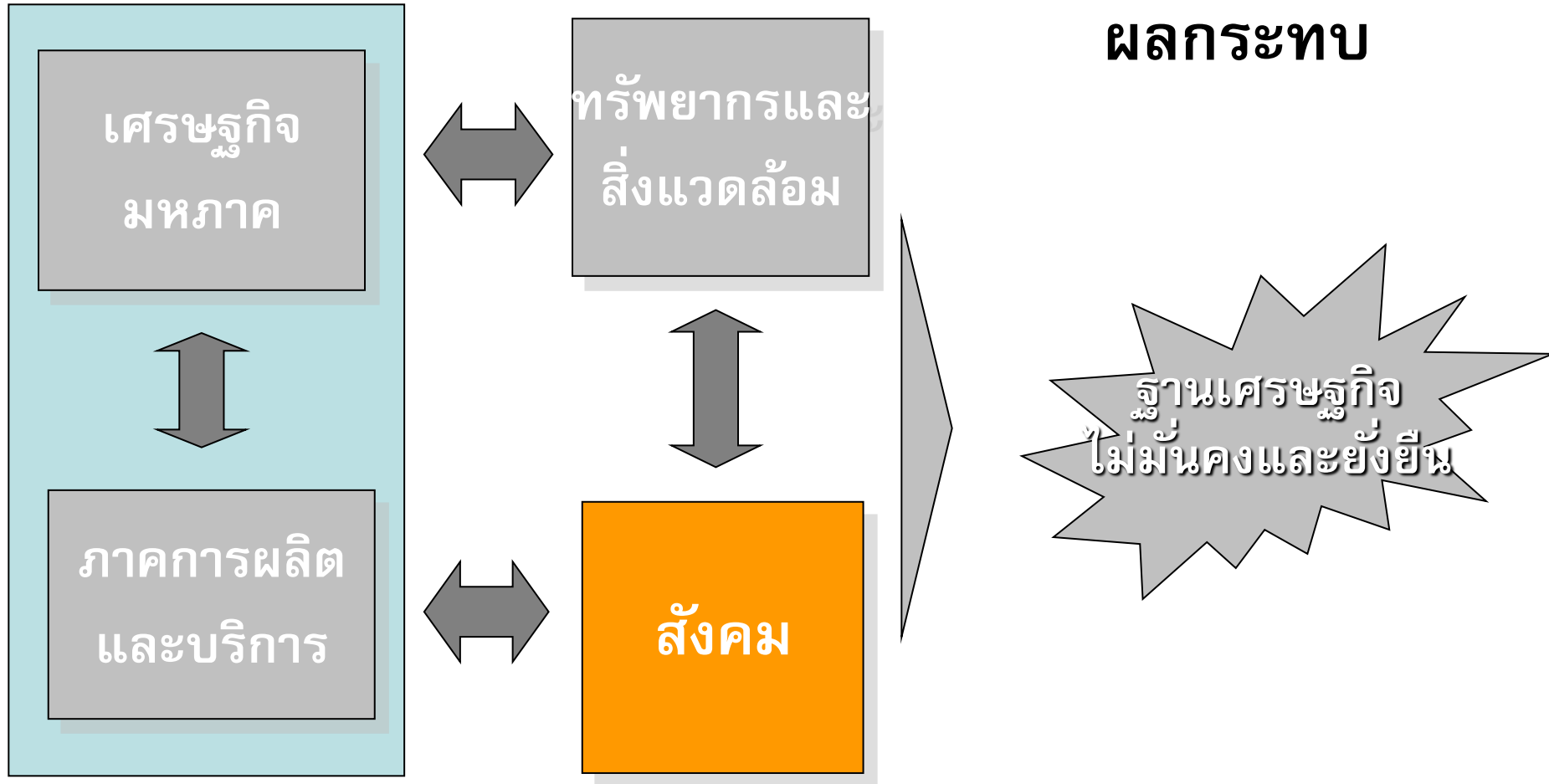
- การเปิดเสรีทาง
การค้า
- การพัฒนาเทคโนโลยี
- พฤติกรรมผู้บริโภค

ผลกระทบ

- (+) กระจายความเสี่ยงในการ
พึ่งพาด้านการตลาด
- (+) โอกาสการพัฒนา
วัตถุดิบ เทคโนโลยี
ภายในประเทศ
- (-) การขาดดุลการค้าและ
ดุลการชำระเงิน
- (-) ปริมาณและราคาของ
ปัจจัยการผลิตมีความ
ผันผวนมากขึ้น

สถานภาพของความไม่สมดุล

สถานภาพของความไม่สมดุล

สังคม : ความไม่สมดุลที่เชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจ

สถานภาพ

คุณภาพประชากร

- ความไม่สอดคล้องระหว่างปริมาณและคุณภาพ กับทิศทางการขยายตัวของประเทศ
- การปรับตัวของคนไทยสู่สากล

บริบทการเปลี่ยนแปลง

- ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ
- เข้าสู่ความเป็นสากล
- แนวโน้มเป็นสังคมผู้สูงอายุ

ผลกระทบ

- (+) โอกาสการปรับตัวสู่สากล นวัตกรรมฐานความรู้
- (-) ขีดความสามารถในการแข่งขัน
- (-) ขาดแคลนกำลังคนระดับกลางในสาขาที่จำเป็น
- (-) ช่องว่างทางเทคโนโลยี

สถานภาพของความไม่สมดุล

สังคม : ความไม่สมดุลที่เชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจ

สถานภาพ

ความไม่สมดุลของ
ทุนทางเศรษฐกิจ
และทุนทางสังคม

- ใช้ทุนทางวัฒนธรรม
น้อย
- การออมภาค
ครัวเรือนต่ำ

บริบทการเปลี่ยนแปลง

- การแข่งขันต้องการ
ใช้ฐานความรู้และ
เทคโนโลยีใหม่
- การเป็นสังคม
ผู้สูงอายุมีผลกระทบ
ต่อภาระพึ่งพิง

ผลกระทบ

- (+) โอกาสในการสร้าง
คุณค่า สินค้าและ
บริการด้วยทุน
ทางวัฒนธรรม
- (-) ความเสี่ยงของ
หลักประกันด้าน
รายได้และภาระ
ค่าใช้จ่ายของรัฐ

สถานภาพของความไม่สมดุล

สังคม : ความไม่สมดุลที่เชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจ

สถานภาพ

กระจายผลการพัฒนา

- ความยากจนลดลง แต่ยังมีความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้
- ขาดการเอาใจใส่ต่อผลกระทบจากการพัฒนา

บริบทการเปลี่ยนแปลง

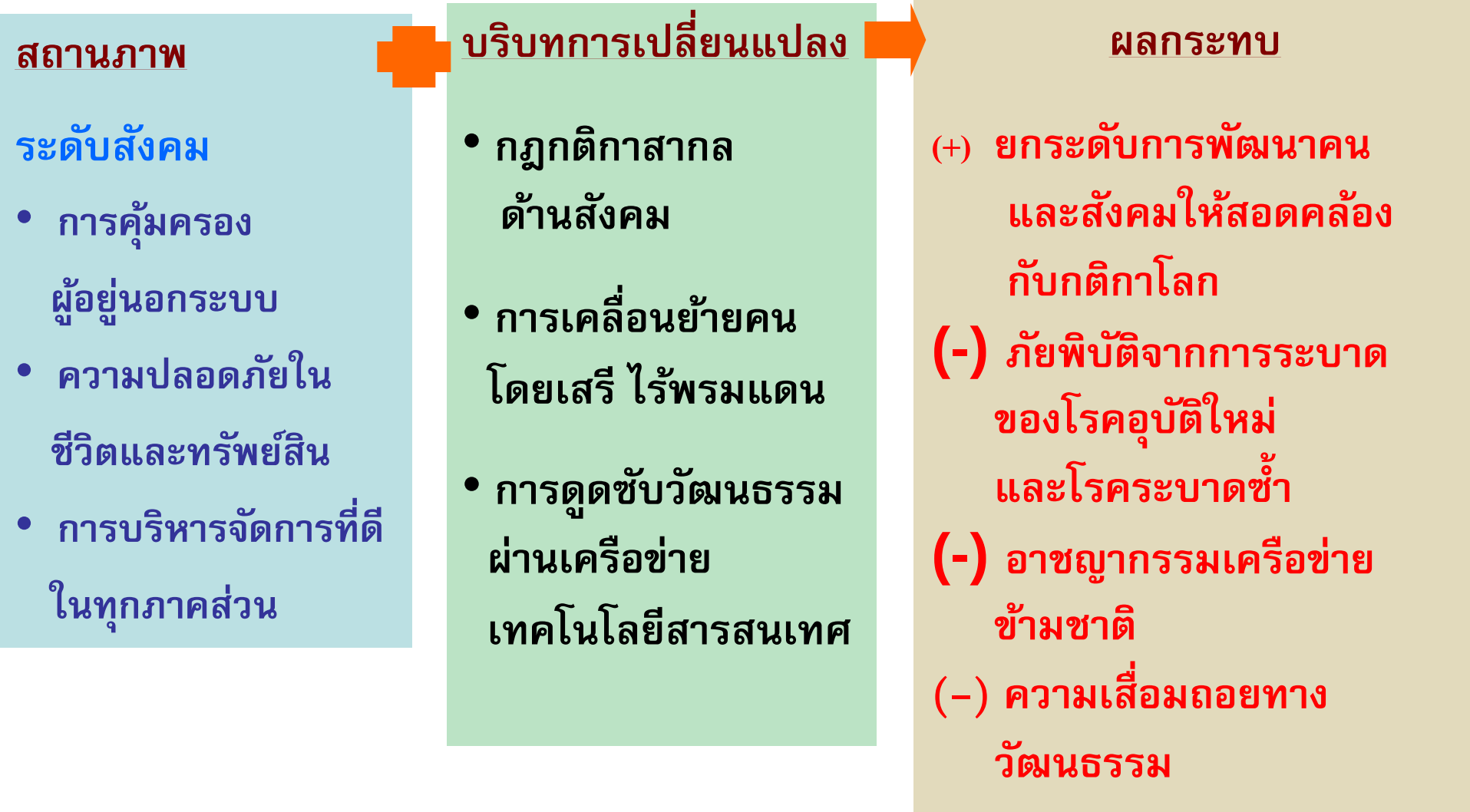
- ภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว
- ความขัดแย้งและแย่งชิงทรัพยากรระหว่างประเทศ

ผลกระทบ

- (+) มีโอกาสในการแก้ปัญหาคความยากจนเชิงโครงสร้าง
- (-) มีความเสี่ยงในการเกิดปัญหาคความยากจนใหม่
- (-) การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติจะรุนแรงมากขึ้น

สถานภาพของความไม่สมดุล

สังคม : ความไม่สมดุลภายในสังคม

สถานการณ์ของความไม่สมดุล

สังคม : ความไม่สมดุลภายในสังคม

สถานการณ์

ระดับชุมชน

- ชุมชนที่เข้มแข็ง
มีจำนวนจำกัด

ระดับครอบครัว

- ความอ่อนด้อยของ
สัมพันธภาพภายใน
ครอบครัว
- จำนวนผู้สูงอายุและ
คนโสดมีมากขึ้น

บริบทการเปลี่ยนแปลง

- กฎกติกาสากล
ด้านสังคม
- โครงสร้างประชากร
และครอบครัว

ผลกระทบ

(+) ชุมชนมีโอกาสพัฒนา
เข้มแข็งขึ้น

(-) ความขัดแย้งของ
ชุมชนรุนแรงขึ้น
เพราะขาด
การมีส่วนร่วม

(-) ครอบครัวแตกแยก/
ล่มสลาย นำไปสู่
ปัญหาสังคม

(-) ภาวะพึ่งพิงสูงขึ้น
จากจำนวนผู้สูงอายุ
ที่เพิ่มขึ้น

สถานภาพของความไม่สมดุล

สังคม : ความไม่สมดุลภายในสังคม

สถานภาพ

ระดับปัจเจกบุคคล

- ขาดภูมิคุ้มกันและปรับตัวไม่ทันกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลง
- รับวัฒนธรรมต่างชาติโดยรู้ไม่เท่าทัน
- รากฐานวัฒนธรรมไทยไม่เข้มแข็ง

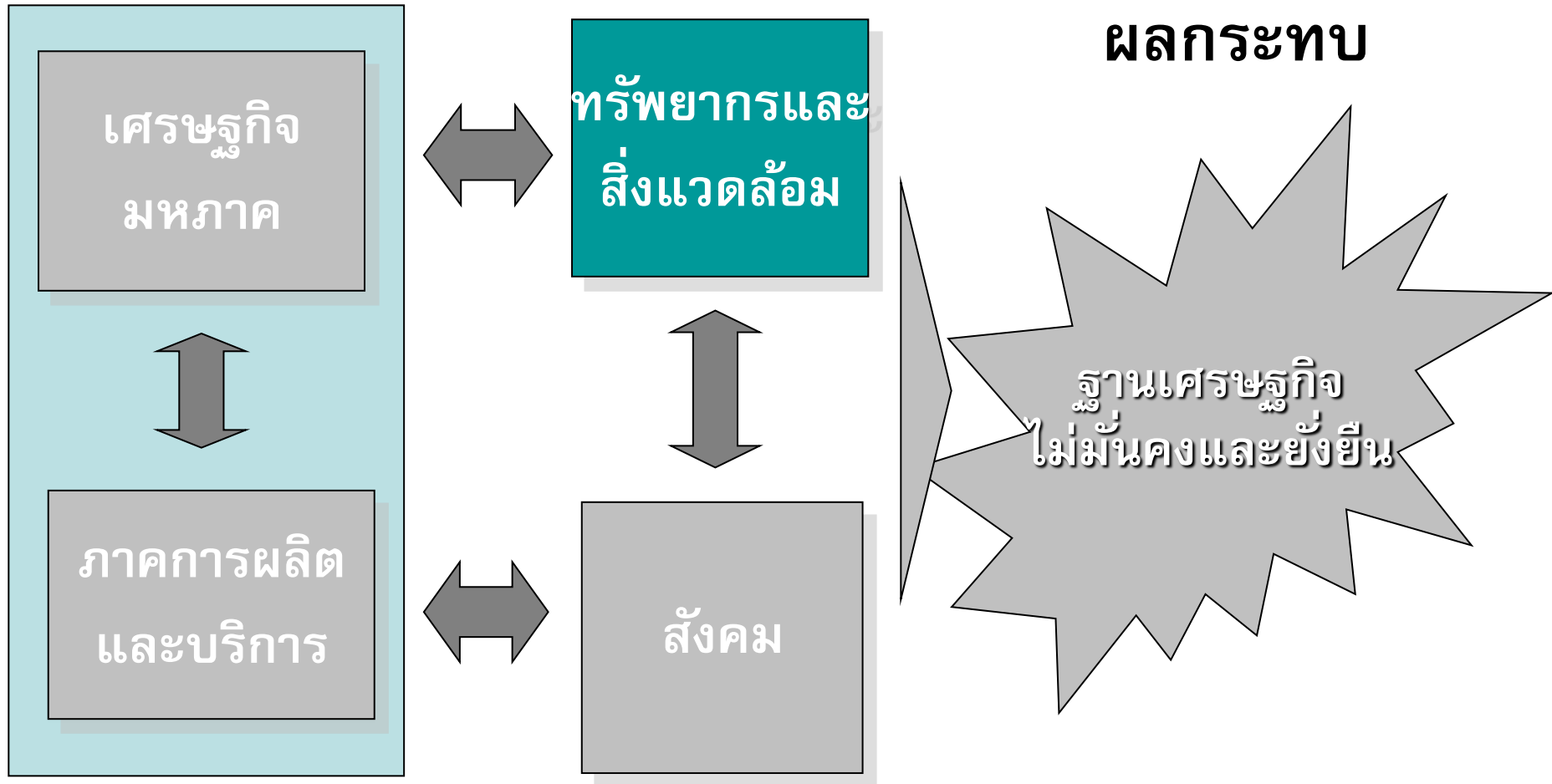
บริบทการเปลี่ยนแปลง

ดูดซับวัฒนธรรมผ่าน
เครือข่ายเทคโนโลยี
สารสนเทศ

ผลกระทบ

- (+) **เรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม**
- (-) **ความเสื่อมถอยทางจริยธรรม/วัฒนธรรมไทย**

สถานภาพของความไม่สมดุล

สถานภาพของความไม่สมดุล

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานภาพ

- การใช้มากกว่าการอนุรักษ์ เช่น ป่าไม้ ถูกทำลาย 1.6 ล้านไร่/ปี ป่าชายเลนลดลงจาก 2.7 ล้านไร่เป็น 8 แสนไร่ จับปลาได้เพียง 1 ใน 3 ของที่จับได้ในปี 2527
- การฟื้นฟูเพื่อทดแทนยังทำได้น้อยมาก เช่น ฟื้นฟูป่าได้ 0.68 ล้านไร่/ปี ฟื้นฟูดินได้ 1.4 ล้านไร่

บริบทการเปลี่ยนแปลง

- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- พันธกรณีระดับโลก เช่น Agenda 21, Montreal, Kyoto Protocol
- มาตรการการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น Green Labeling

ผลกระทบ

- (+) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น
- (+) มีการใช้และผลิตพลังงานหมุนเวียน สะอาดมากขึ้น
- (+) ลดปัญหามลพิษจากการผลิตและบริการ

สถานภาพของความไม่สมดุล

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานภาพ

- ประสิทธิภาพการใช้ไม่เพิ่มขึ้น เช่น อัตราการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายสูงกว่าอัตราการเพิ่มของ GDP 1.4 เท่า
- มาตรการนำกลับมาใช้ใหม่ ไม่ประสบผลสำเร็จ

บริบทการเปลี่ยนแปลง

- เทคโนโลยีที่พัฒนาและก้าวหน้าขึ้น
- มีเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ผลกระทบ

- (+) เทคโนโลยีใหม่ช่วยบรรเทาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรฯ
- (-) ขยะเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นรวดเร็ว

สถานภาพของความไม่สมดุล

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานภาพ

การบริหารจัดการ

- มุ่งการผลิตทางเศรษฐกิจ
ละเลยมาตรการสิ่งแวดล้อม
- ชุมชนมีบทบาทร่วมน้อยมาก
- มุ่งแก้ไขมากกว่าป้องกัน
- ด้อยประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย
- ขาดเอกภาพในการจัดการ

บริบทของการเปลี่ยนแปลง

- การเปิดเขตการค้าเสรี
- พฤติกรรมการบริโภค

ผลกระทบ

- (-) ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น
- (-) เร่งใช้ทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้น

แนวทางการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน

- การสร้างความมั่นคงของฐานเศรษฐกิจมหภาค
- การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ
- การพัฒนาสังคม
- การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การสร้าง
ความมั่นคงของ
ฐานเศรษฐกิจ
มหภาค

•ปฏิรูปภาคการเงิน
ให้เข้มแข็ง
•สนับสนุนภาค
การผลิตและ
บริการอย่าง
มีประสิทธิภาพ

•พัฒนาระบบ
กำกับดูแลสถาบัน
การเงินให้โปร่งใส
•บริหารความเสี่ยง
ด้านสินเชื่อ

สร้างความ
ยั่งยืนฐานะ
การคลัง

พัฒนาตลาดเงิน
ตลาดทุนและ
ตลาดตราสารหนี้
ให้สมดุล

ดำเนินนโยบาย
ต่างประเทศ
ให้เหมาะสม

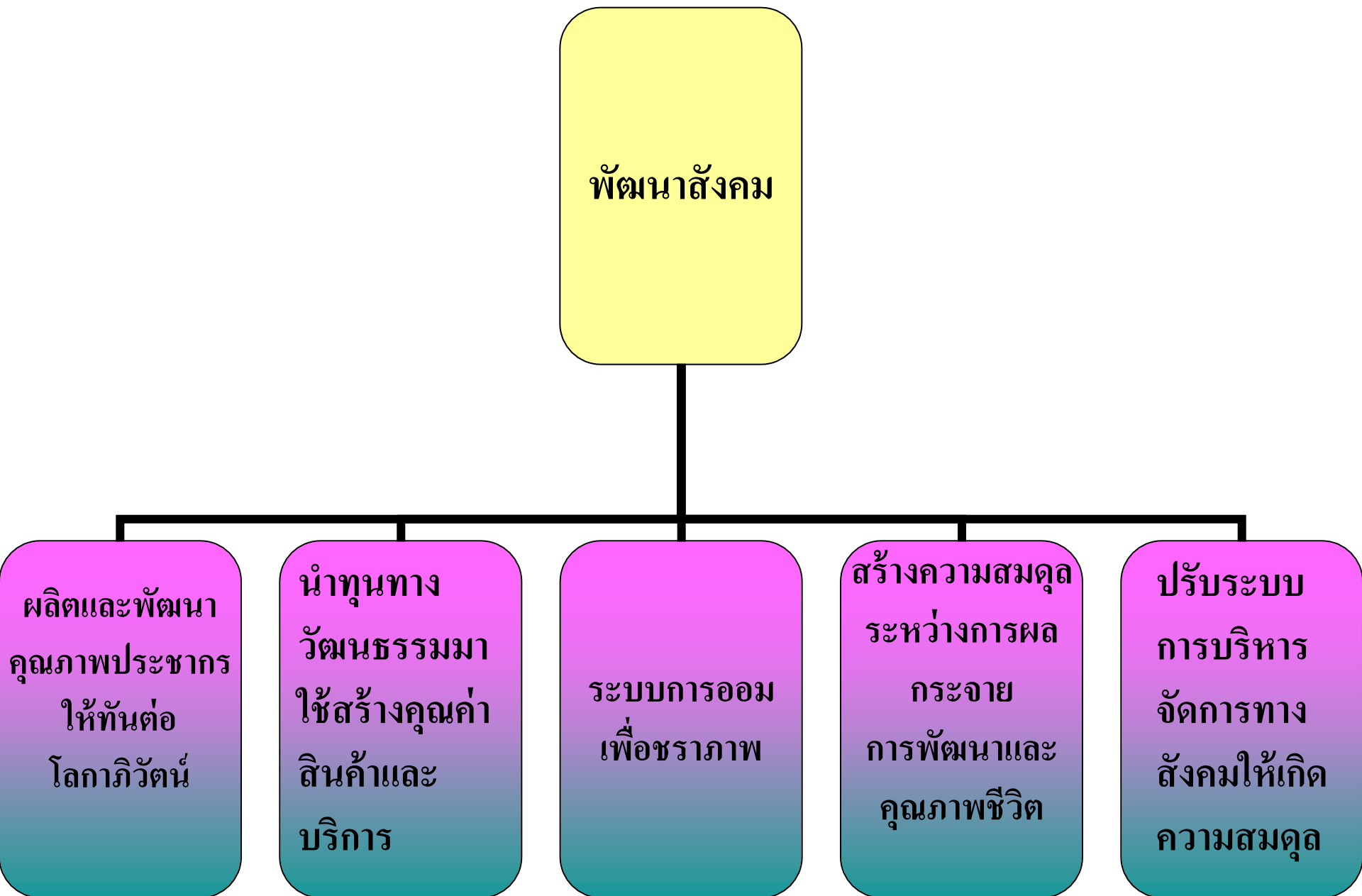
พัฒนา
ภาคการผลิต
และบริการ

เชื่อมโยง
ภาคการผลิต
เพื่อปรับ
สมดุลของ
โครงสร้างการผลิต

สร้างคุณค่าของ
การผลิต
สินค้าและ
บริการ

พัฒนาปัจจัย
พื้นฐานในการ
สร้าง
ความเข้มแข็ง
ภาคการผลิต

พัฒนาตลาดภายในประเทศ
ให้แข็งแกร่ง
เพื่อลดความเสี่ยง

ใช้ประโยชน์
และอนุรักษ์
อย่างสมดุล

1

2

ฟื้นฟู
ทดแทน
ให้สมบูรณ์

ทรัพยากร
ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

บริหารจัดการ
อย่างมี
ประสิทธิภาพ

4

3

ผลิต/บริโภค
อย่างรู้คุณค่า
ไม่ก่อมลพิษ

1

ใช้ประโยชน์และอนุรักษ์อย่างสมดุล

- กำหนดเขตการใช้ที่ดินให้ชัดเจนโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์และดาวเทียม
- ดำรวจจัดทำบัญชีความหลากหลายทางชีวภาพ
- กำหนดขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ

2

ฟื้นฟูทดแทนให้สมบูรณ์

- สภาพป่า ทรัพยากรดิน คุณภาพน้ำ
- อนุรักษ์พลังงาน ใช้พลังงานหมุนเวียน พลังงานทดแทน

3

ผลิต/บริโภคอย่างรู้คุณค่าไม่ก่อมลพิษ

- ใช้เทคโนโลยีในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีกฎระเบียบรองรับที่ชัดเจน
- ปลุกฝังจิตสำนึกสาธารณะ
- ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อลดขยะ
- ส่งเสริมการใช้พลังงานที่ก่อมลพิษน้อย

4

บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

- บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ
- สนับสนุนความร่วมมือของพหุภาคีในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการหารือ

ขอความเห็นในประเด็น

- กรอบแนวคิดและเงื่อนไขการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน
- สถานภาพของความไม่สมดุลที่มีผลต่อการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน
- แนวทางการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน